

ECRANE

*Judecata e ca o trăsură cu două oiști,
când înainte, când înapoi o poți mâna.*

„Când e sare nu e făină, când e făină nu e sare, și când le împreuni pe toate, iese apa în vatra focului”.

Constatarea asta am făcut-o, de câteva ori, în spiritul ei cel mai pur. Comentariile au fost neproverbiale, revendicative sau suspicioase. Vina pentru starea aceasta, de fapt, era aruncată de colo colo, ca pisica moartă, și nu intra în nici un buzunar. I-am invocat și pe Murphy, și pe înaintașii lui, ca la pomelnic, cu tot neamul. Degeaba. Lucrurile scăpau de sub control, amplificându-se ambiguu și stresant. Absurdul ne vizita precum Moș Crăciun, cu sacul doldora...

Cel puțin acum, lucrurile sunt simple. Dacă nu e sare pe masă, e din cauză că, la fel ca zahărul, trebuie consumată puțin, spre deloc. Dacă nu e apă, înseamnă că iar se repară canalizarea. Dacă nu e foc, gazul e de proastă calitate, de făină ce să mai vorbesc...

Mi-aș fi pregătit din toate astea o turtă, cum făceam pe vremuri în sătucul unde-mi executam stagiul profesoral.

Soba avea foc, era și făină, doar că poftă de mâncare nu prea aveam...

Încălcită treabă. La urma urmei, „judecata e ca o trăsură cu două oiști, când înainte, când înapoi o poți mâna”. Oftez. Privesc în jur, încerc să înțeleg și mă implic. Același tip de discurs, aceleași promisiuni, aceleași acuzații, pe alte televizoare, pe alte ecrane, doar limbajul e mai colorat, inventiv, căutând sloganul, eticheta ce (nu) exprimă adevărul. Internautic eliberat. Politicienii încearcă adaptarea la limbaj, dar nu renunță la moravuri. Lupta e dură. Au apărut clase mijlocii, mii, și a dispărut, oare, clasa muncitoare? Mă întreb de câte ori pe zi va trebui să alătur, în continuare, turta de spectacol. Copilul mă consolează. El n-are termen de comparație, intuiește perfect soluția, are iluzii, are speranțe și are nevoie de mine. Îmi spune să am grijă, să nu-mi stric ochii la televizor, în ziare, pe Internet... în general, să nu mi-i stric. Și mai ales să nu mor. Îi dau dreptate: „Decât să mai trăiești, mai bine să nu mori niciodată”...

Între timp, pe ecrane, la radio și-n piața centrală, la mitinguri, proteste, la tribunele electorale și-n conferințele de presă, la summit-uri și pe câmpurile de luptă, atmosfera se înfierbântă. Vocile se suprapun, obligându-mă să uit in-

stantaneu și de turtă și de moarte; îmi vine să le dau un sfat: „Când grăiești și nu te-ascultă, socotește că ești la moară – de aceea nu te aud”. Mamaie mă completează, concluzionând: „Când găștele păzesc stratul, puțin rămâne grădinarului”.

În tot vacarmul ăsta, nu prea am loc de respirație. Dacă-ăș avea grijă de mine și timp, aș auzi mai puțin și-aș înțelege mai multe. Și-aș domni peste propria viață. Închid sonorul și ochii dar deschid gura, recitând mecanic: „Eu domn, tu domn, cine să ducă sacul?”.

Am vorbit tare fără să vreau, pentru că sunt imediat corectată: „Eu cătană, tu cătană, cine să ne facă zamă?”.

Du-te fuga / vin' degrabă

Nu sunt singura care privește cu nostalgie barbară spre țara bicicletelor albastre, nu atât de dragul țării, cât de al bicicletelor. Văd șosele lungi, bine întreținute și impozitate, dar și pietruite, autostrăzi albastre și drumuri pe care oamenii se deplasează calmi, senini și albaștri. Văd toate astea într-o secundă, cât să oftez, înainte de a riposta altui ghiont, pentru ca să nu văd roșu înaintea ochilor. Sau galben. Sau verde de stele...

Pentru că mă aflu, la o oră de vârf, într-un mijloc de transport în comun. Fără aerul condiționat promis și parapromis. Cu mare greutate am convins pe cel dinaintea mea să mai facă un pas. Sunt atât de sătulă de povestea asta, încât, de la un timp, urmăresc mecanic propriile mele reacții, din ce în ce mai scăpate de sub control, de care se izbesc într-o armonie policromă, ca într-un dans macabru, reacțiile semenilor mei. Ezit o secundă, în pragul scării, odată ce-am cucerit prima treaptă de troleibuz, și simt o dulce, diabolică dorință de-a înțepeni în loc: „După lucru/ e bun repausul”.

Ritmul infernal al secolului îmi țâraie, consolator, în urechea dreaptă, cu care nu vreau să mai aud, și-mi dă un imbold să mai urc: „Du-te fuga / vin' degrabă”. Așa că ajung în vâltoare, sufocată, împinsă, îmbrâncită, ca, de altfel, toți cei din jurul meu. Gândul meu aleargă la capăt, a și coborât din troleu.: „Nu-i mult să se gate / și puțin să nu ajungă” – mă consolează – și el – albastru.

Întotdeauna mă simt prea mare și prea multă, este momentul de vârf în care m-aș dori aer, ploaie, ninsoare... orice. Oamenii, la rândul lor, nu mai sunt oameni, sunt numai trupuri. Materie (eu: antimaterie). „Lasă-mi în cămă mă găsec!” implor în stânga și-n dreapta, fără succes. Apoi, dintr-o dată, trupurile devin voci. Înalte, joase, aspre, răgușite, gâfâite: „Lovește-mă lele-n spate cu un bulgăre de iască”.

Îmi pregătesc, inutil, strategia, perfect valabilă și la mintinguri și proteste: „La război să nu te-ntrebi câți vrăjmași sunt, ci unde sunt”. Dorința de supraviețuire e depășită de dorința de-a câștiga. Fie și spațiu. Lupta e și ascuțită. Și de clasă, pentru că stația următoare se apropie și nu-i timp de pierdut. Înghesuiala spre ușă începe cu mult înainte de-a opri vehiculul. E aici o neîncredere milenară în punctualitatea și corectitudinea transportului în comun românesc. Dacă nu oprește la fix, în stație? Dacă nu se deschid ușile? Dacă pleacă înainte de a coborî și urca toată lumea? Mai e spaima țăranului că va pierde rata, motiv pentru care ajunge în stație cu trei ore mai devreme. Mai e și ideea că o mică victorie, într-o zi de lucru, fie și-n troleu, nu strică nimănui. Așa se nasc marile conflagrații.

Complexații, perversii, certăreții și furioșii se simt în elementul lor. Se dansează blues cu conotații exotice, iar „Lipitoarea, până nu cade, nu zice: ajunge”. Mai puțin în voia lor sunt claustrofobii, anxioșii, deprimății și cu mine: „Nici în car, nici în căruță, / nici pe jos desculță”.

Stația finală se apropie lent, maladiv, abstractă și nesigură, în timp ce firele de la ciorapi, nasturele pe care-am uitat să-l întăresc și floarea de colț o iau la fugă care-ncotro: „Barba lasă să se ducă / capul să trăiască” – mă îmbărbătez.

Am întârziat și la slujbă, dar asta-i altă poveste. Pentru a mia oară îmi spun cu blândețe, cu hotărâre, cu milă, privind albastrul din jurul meu: „Nu fugi după căruța care nu te așteaptă / și nu te ruga sfântului care nu te ascultă”.

E rău când aștepti de la mâna altuia.

Deseori, când nu-ți asumi individual și complet un proiect, ai senzația că nu mai ajungi la capăt. În pauzele lungi de așteptare, ce să faci, poți începe alt proiect sau poți privi în oglinda oglinjoară, pe internet, pe ecranul șiret al telefonului sau în zare. Printre visele populate cu variante de avarie, încolțește inevitabil, diabolic, o interogație. Întrebarea e foarte clară, de la o zi la alta, așa că n-am cum să evit formularea ei precisă: am eu profil de fraier?

Cei care mă fac să-mi pun asemenea jalnice întrebări au hotărât, probabil, în unanimitate, într-un complot cosmic, să strângă lațul de gâtul meu. E posibilă și dereglarea

funcțiilor mele psihice, apariția unor manii – de persecuție etc., fiindcă, nu-i așa, trăim mai mult ca oricând în epoca lui „totul e posibil”.

Pe de altă parte, când am curajul să destăinui prietenilor mei modul în care sunt mințită, amânată sau înșelată pur și simplu, ei îmi mărturisesc, în final, că și ei au fost adesea, la rândul lor, victime. Și pentru că despre prietenii mei am cele mai bune păreri, ajung, inevitabil, la senzația că am adormit cu toții în filmul acela vechi, unde placa scrâșnește obsesiv, ruginit, pe aceeași zgârietură: lipsa de cuvânt, să-i spunem neparolismul...

Nu mă întorc la pașopt, nici la începuturile lumii.

Încerc să înțeleg și să accept faptul că trăim cu toții un altfel de viață. Că suntem copleșiți. Că timpul, mai ales, ne joacă festele cele mai tari. Că un refuz, într-o problemă, e cel mai simplu de oferit printr-o eschivă. Și eschiva ia contururi de clișeu: bine, am înțeles, așteaptă că te sun eu.

„Vorbă să fie, că târg se face”. De aici încep problemele, căci așteptarea are urechi lungi și „e rău când aștepti de la mâna altuia”.

Deși cerința e concretă și poate fi evaluată în termeni economici – economia de piață a bunelor relații – se preferă forma perversă, complicată, obositoare a refuzului învâluit. Un fel de „luffing” amical. Asta pentru o posibilă reinterpretare ulterioară a refuzului, într-o lumină, avantajoasă pentru ofertant, în așteptarea predictibilă dar nu mai puțin cețoasă a aleatoriului, a factorului necunoscut care să lumineze întreaga relație într-un mod avantajos pentru cel care nu a învățat, nu poate, nu vrea sau, pur și simplu, astfel înțelege el să-și exercite talentul diplomatic. Numai că „vorba-n colțuri și rotundă/ fără cercuri se înfruntă”.

Lectura în oglindă a refuzului îți propune și varianta proprie de interpretare, cum ar fi „i s-a dat peste ochi lucrului”...

Această formă, în definitiv lipsită de fair-play invocă, în abisurile ei, tocmai politețea ca formă de apărare sau... de sictir. Nu poți să nu constăți, aproape admirativ, că personajul „e politicoș ca gardul / îți jupoaie obrazul”. Culmea e că el ar trebui să știe că așteptarea ta lângă telefon-computer etc. – bine că nu pe aleea privighetorii din cartierul florilor – (imagine: zi-lumină, tone de provizii alături, maldăre de cărți citite, părul albind pe la tâmpile mai întâi...) va sfârși printr-o condamnare și mai drastică a lui decât un refuz prompt, onest, și la timp. „Este ca un câine de uși multe” – vei constata, cu amărăciune, întrebându-te dacă s-o iei de la capăt cu altcineva, să-ți faci altă firmă proprie pentru rezolvarea problemei în stil personal sau să lași, pur și simplu, problema baltă. „Lasă să fie, bine că nu-i”, fiindcă „eu de făgăduieli am o ladă îndesată cu genunchele”.

